

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Gatis Ozoliņš
E-kulturoloģija. Kultūru globalizācija un dialogi

Materiāls izstrādāts

ESF Darbības programmas 2007. - 2013.gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”
pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”
aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”
apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu
kompetences paaugstināšana”

**Latvijas Universitātes realizētā projekta
„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,
LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga, 2011.

Kultūru globalizācija un dialogi

Mācību stundas *Kultūru globalizācija un dialogi* mērķis:

Veidot priekšstatu par mūsdienu sabiedrību un to kultūru savstarpējo saistību un vienlīdzību, izpratni par aizvien pieaugošo sabiedrību mijiedarbību un dialoga nepieciešamību.

Mācību stundas *Kultūru globalizācija un dialogi* uzdevumi:

1. Izskaidrot mūsdienu pasaules kultūras procesa nozīmīgās tendences.
2. Izskaidrot mācību vielas jēdzienus.
3. Aizpildīt darba lapu.
4. Izskaidrot patstāvīgā darba, tā veikšanas secību, iesniegšanas formu un iegūstamos rezultātus.

Mācību stundas *Kultūru globalizācija un dialogi* pamatjēdzieni:

globalizācija, globālais un lokālais, kultūru dialogs

Mācību stundas *Kultūru globalizācija un dialogi* rezultāti:

1. Izprot mūsdienu pasaules kultūras procesa nozīmīgās tendences.
2. Apgūst pamatjēdzienus.
3. Izpilda darba lapu.
4. Sagatavojas patstāvīga darba veikšanai.

Kas ir globalizācija un kādas ir tās sekas?

Nesen iegāju kādā Daugavpils skolā (un domāju, ka tā varētu būt arī kāda cita Latvijas pilsētas skola), kuras gaitenī izvietotajā skolas sasniegumu stendā varēja aplūkot (gatavojoties ikgadējam absolventu vakaram) bijušo un veiksmīgāko (!) skolēnu panākumus, kuriem acīmredzot bija jāiedvesmo mūsdienu paaudzes nākotnes cerības, vērtības un izvēles. Starp apmēram 20 vietējās preses avīžu izgriezumiem, atskaitot kādus divus trīs, lielākā daļa vēstīja par to, ka panākumi ir gūti ārpus Latvijas, ko nodrošinājusi izglītība ārvalstu augstskolās un tālāka veiksmīga karjera. Neviļus rodas jautājums – par ko mēs sajūsmināties? Vai globalizācija nav zilonis uz māla kājām, ja to nebalsta stipra lokālā tradīcija? Un kāpēc mēs par to lepojamies? Vai mēs uzskatām, ka vietējās ekonomikas un kultūras dalībnieki ir neveiksminieki? Un protams – jautāt ir viegli, bet rasta atbildes grūti!

Ko īsti nozīmē globalizācija, par ko tik daudz un (bez)kaislīgi mūsdienās runā gandrīz visi? Vai mēs varam izlikties, ka šis process mūs neskar, jo nedzeram *coca-cola*, neēdam *hamburgerus* un neskatāmies *Holivudas* filmas?

Acīmredzot – nē, jo globalizācija ir kaut kas vairāk par tās zīmēm vai precēm, ko redzam ik uz soļa, tā mums ir gan ļoti tālu (starptautiskas finansiālas, ekonomiskas, militāras, kultūras organizācijas, pasaules politiskā elite), gan ļoti tuvu mūsu ikdienas dzīvei, vērtībām un izvēlēm.

Globalizācija ir daudzšķautņains process, saistīts ar ekonomiskām, sociālām, tehnoloģiskām, politiskām un citām izmaiņām, kuru rezultātā vairums pasaules valstu un ģeogrāfisko reģionu kļūst savstarpēji ciešāk saistīti, taču arī vairāk atkarīgi viens no otra. Praksē globalizācija izpaužas pieaugošā preču un pakalpojumu, kā arī kapitāla, naudas un iedzīvotāju plūsmā starp valstīm. Arī intensīvāka informācijas un zināšanu, kā arī tehnoloģiju un inovāciju izplatīšanās pasaulē raksturo globalizācijas procesu. (Avots: www.wikipedia.com)

Atbildes uz jautājumu var būt dažādas, tomēr tās visas vieno vairākas apkopjošas aksiomas: vienoti ekonomikas, politikas un kultūras principi, savstarpēja sadarbība, līdzīgs domāšanas stils, vērtības un izvēlēs, pasaule kļūst „mazāka”, izzūd robežas starp valstīm un sabiedrībām (kultūrām), veidojoties jaunām plašākām starptautiskām apvienībām, kurās mēģina realizēt vienotu politiku (piemēram, Eiropas Savienība, Eirozona, Šengenas zona u. tml.), veidojas vienots informatīvais tīkls (cilvēki ātri uzzina par nemieriem Ēģiptē vai plūdiem Austrālijā), ko nodrošina gan masu mediji, gan cilvēku iespējas ceļot gandrīz neierobežoti.

Īsāk sakot, globalizācija ir process, kas rada būtiskas izmaiņas, kurās iesaistās aizvien vairāk sabiedrību un sabiedrības kļūst savstarpēji atkarīgas. Galu galā sadarbība pasaules līmenī mūsdienās ir arī „obligāta”. Piemēram, lai censtos mazināt ekoloģiskās, ekonomiskās vai militārās katastrofas. Te arī ir vērts uzsvērt, ka liela daļa mūsdienu tā saucamo antiglobālistu kustības grupu ir nevis pret globalizācijas procesu, kā to pasniedz masu mediji un stereotipiski priekšstata sabiedrības, bet gan vēršas pret to, ka valstis neievēro pašu pieņemtās globālās vienošanās un „ieteikumi” darbojas tikai uz papīra.

Pārdomām:

„Amerikāņu filozofs un kultūrteorētiķis Frederiks Džeimsons iezīmē četras

iespējamās attieksmes pret globalizācijas fenomenu: pirmā, tāda parādība kā globalizācija ir tikai teorētisks konstrukts, jo nacionālās valstis un nacionālās kultūras, lokālās iezīmes ir allaž pastāvējušas un pastāvēs; otrā, globalizācija nav moderns (vai postmoderns) ekonomisks, politisks, sociāls un kultūras fenomens; trešā, globalizācija saistāma ar pasaules tirgus attīstību, kas kā pašregulējoša sistēma izplēšas pāri nacionālajām robežām; ceturtais, globalizācija ir tipiski postmoderna identitātes un diferences (nacionālās, ekonomiskās, kultūras, arī filozofiskās) saspēle, to nemitīgajā lomā maiņā.”

(Vēvere, V. 2005. Globalizācija un filozofija. Literatūra un kultūra: process, mijiedarbība, problēmas. VI. Daugavpils: Saule. 11.-12. lpp.)

Par pirmo oficiālo dokumentu, kas veidoja *globālas izglītības* jēdzienu un tā izpratni, var uzskatīt 1974. gada 19. novembrī UNESCO Ģenerālās konferences 18. sesijā apstiprinātos ieteikumus: „Izglītība starptautiskajai sapratnei, sadarbībai un mieram” un „Cilvēktiesību un pamatbrīvību izglītība”. Ieteikumos kā nozīmīgākie mērķi izvirzīti:

1. Visu izglītības līmeņu un formu starptautiska dimensija un globāla perspektīva.
2. Izpratne un cieņa pret visām tautām, to kultūru, vērtībām un dzīvesveidu.
3. Apzināties aizvien pieaugošo pasaules tautu savstarpējo mijattiecību un mijšakarību.
4. Spēja un tiesības sazināties ar citiem cilvēkiem.
5. Cilvēkam ir ne tikai tiesības, bet arī pienākumi pret citiem cilvēkiem.
6. Izprast starptautiskas sadarbības un solidaritātes nepieciešamību.
7. Cilvēka gatavība iesaistīties visa līmeņa sadarbībā un kopējo problēmu risinājumā.

(Avots: <http://liis.lv/vi/global.htm>)

Runājot par globalizāciju, kā nozīmīgākais negatīvais aspekts tiek minēta lokālās tradīcijas iznīcināšana globālo ietekmju iespaidā. Tomēr ir arī jaunas perspektīvas un iespējas. Domājot par globalizācijas sekām norvēģu sociālantropologs T. H. Ēriksens atzīst, ka kultūras globalizācija rada jaunas atšķirības starp globālo un lokālo un nebūt nedara mūs līdzīgākus, jo mēs (plašāk – sabiedrības, kultūras) tāpat uztveram atšķirīgi un „globālā informācija un globālie simboli tiek izprasti saskaņā ar vietējām nozīmēm.” (Ēriksens, T. H. 2010. Mazas vietas – lieli jautājumi. Ievads sociālantropoloģijā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 469. lpp.)

Pārdomām:

„Globalizācijas galvenais paradokss ir tas, ka tā vienlaikus ir padarījusi pasauli gan lielāku, gan mazāku. Pasaule ir kļuvusi mazāka tādā ziņā, ka iespējams aizceļot uz jebkuru vietu pasaulē ātrāk nekā diennakts laikā un ka viens un tas pats dzīvesveids ir iespējams gluži vai jebkurā pasaules vietā. Lielāka tā ir kļuvusi tāpēc, ka mēs zinām vairāk par attālām un eksotiskām vietām un esam vairāk apzinājušies mūsu pašu atšķirības. (..) Citiem vārdiem, notiek gan lokālā un unikālā kultivēšana un veicināšana, gan integrācija arvien plašākās sistēmās, kurās augošā pasaules iedzīvotāju majoritāte līdzdarbojas pilnīgā un bezgalīgā preču, informācijas un politiskās varas apmaiņas sistēmā.” (T. H. Ēriksens)

Rezultātā mums nākas secināt, ka globalizācija nevis mūs padara par anonīmiem pasaules „vidējiem” iemītniekiem, bet vēl vairāk rada atšķirības starp lokālo un globālo. Dažkārt izrādās, ka tas, ko mēs uzskatām par lokālu tradīciju, tomēr var būt globāls (piemēram, atsevišķi nacionālie (vai reģionālie) sporta veidi iegūst starptautisku ievērību un sporta veida globalizēšanos noslēdz iekļaušana Olimpiskajās spēlēs), bet globālais – lokāls (piemēram, tipveida dzīvojamo māju pielāgošana vietējām tradīcijām). Savā ziņā globalizācijas ietvaros strauji atdzimst lokālais, jebkurai lokālai kultūrai paveras globālas perspektīvas – jebkurš, piemēram, var tīmeklī atrast basku kultūras mājas lapu un iegūt pietiekami izsmeļošu priekšstatu par iespējams senākās Eiropas tautas mūsdienu kultūru, kas iepriekš (līdz 20. gadsimta 90. gadiem) tomēr bija šaura speciālistu loka priekšrocība.

Kas ir kultūru dialogs?

Kultūru dialogs ir process, kurā sabiedrības (kultūras) uz vienlīdzīgiem pamatiem sarunājas, izvairoties no naida, neiecietības, aizspriedumiem un jebkādas savstarpējas diskriminācijas.

Kultūru dialogi var tikt uztverti divējādi:

- 1) dialogs starp lielām kultūru tradīcijām (kristiešu un musulmaņu, musulmaņu un hinduistu, kristiešu un natīvām sabiedrībām, rietumiem un austrumiem u. tml.);
- 2) dialogs starp kultūrām vienas valsts ietvaros.

Abas šīs koncepcijas parasti pārklājas un nav aplūkojamas atsevišķi, jo spriedzi valsts (reģiona vai globālā) ietvarā var radīt piederība atšķirīgām identitātēm. Piemēram, piederība hinduistu vai musulmaņu tradīcijai Indijā.

**Mācību stundas *Kultūru globalizācija un dialogi* piemērs:
mūsdienu latviešu dievturu kustība**

Piemērs izvēlēts, vadoties no uzskata, ka pirms ķerties pie globālu un tālu problēmu risinājuma (kuras var arī nemaz nebūt tik globālas un tālas, kā mums dažkārt šķiet), mums vajadzētu rast izpratni par norisēm savā lokālajā „ciematā”. Piemēru veido mācību stundas autora lauka pētījuma materiāli, kurus skolotājs var papildināt patstāvīgi. Reizē tiek ne tikai veidota izpratne par kultūras dialogu kā abstraktu problēmu, kas mani neskar, bet radīta izpratne par aizvien pieaugošo dialoga nepieciešamību Latvijā un aktualizēta saiknes globālā un lokālā tradīcija: no sadursmes uz dialogu izpratne. Tāpat iespējams runāt par identitātes, vienlīdzības, tradīciju līdzāspastāvēšanas jautājumiem. Materiālu papildina piemēri, kas ievada patstāvīgā darba veikšanā un video filma, kas paredzēta patstāvīgam darbam ārpus stundas.

Kulturoloģijas skolotāja misija ir iepazīstinot ar seno un tālo, lai radītu izpratni par jauno un tuvo (un otrādi). (G. Ozoliņš)

Plašāks teksts skolotājam.

Dievturības jeb latviešu dievestības (relīģijas) veidošanās sākums Latvijā 20. gs. 20. gadu vidū saistāms ar pilsētu radošo intelektuāļu (mākslinieku, mūziķu, literātu, filozofu, teologu) vidē izstrādāto koncepciju par latvisku reliģiju kā latviskas kultūras pamatu un kristietības alternatīvu. Tā uzskatāma par jaunradītu tradīciju, kuras doktrīna, prakse un apsolījumi, veidošanās apstākļi, personas un vēsture ir labi zināma. 20. gs. 20-30. gadu dievturu stratēģiskais mērķis bija latviešu dievestības atzīšana par Latvijas valsts reliģiju, kas ietvēra vispārēju latviešu tautas un kultūras attīstības programmu.

Latviešu dievturu draudze reliģiskas organizācijas statusu ieguva 1926. gadā. 1929. gadā tā tika pārreģistrēta kā Latviešu dievturu sadraudze, apvienojot Rīgas, Valmieras, Jelgavas un Liepājas draudzes, bet no 1934. gada tā turpina darboties kā sabiedriska organizācija. Starp aktīvākajiem dievturiem 20. gs. 20-30. gados minami: J. Bīne, E. Brastiņš, K. Bregžis, V. Dambergs, V. Eglītis, A. Goba, J. Kosa, J.

Norvilis, A. Salaks; viņu darbība galvenokārt izpaudās piedaloties dievturu organizētajos pasākumos un publicējot polemiskus rakstus un literārus darbus dievturu žurnālos „Dievturu Vēstnesis” (1928-29) un „Labietis” (1931-40). Latviešu dievturu sadraudzes darbība tika pārtraukta 1940. gada vidū. Pēc 2. Pasaules kara aktīva darbība atsākās latviešu trimdas dievturu vidū (Viestura, Burtnieku, Piemares draudžu darbība, žurnāla „Labietis” izdošanas atsākšana 1955. gadā, 1971. gadā ASV tiek reģistrēta latviešu reliģiskā organizācija Latvju dievturu sadraudze, 1979. gadā sākas darbs pie Dievsētas izveidošanas u.c.). Latvijā dievturu darbības atjaunošana oficiāli reģistrēta 1990. gadā 18. aprīlī. Par atjaunotās Latviešu dievturu sadraudzes līderi kļūst keramiķis E. Detlavs. Mūsdienu Latvijā (20. gs. 90. gadi – 21. gs. sākums) konstatēta 16 ar dievturības koncepciju saistītu grupu darbība (Auseklis, Rāmava, Burtnieks, Dainu Līga, Daugava, Tālava, Beverīna, Namejs, Madaras, Rūsiņš, Dižozols, Bramāņi, Viesturs, Sidrabene, Austrā, Māras loks).

Aptuvenais dievturu reliģiskās organizācijas reģistrēto biedru skaits dažādos laikos svārstās no 600 līdz 800, tomēr to atbalstītāju un sabiedrisko pasākumu apmeklētāju skaits kopumā ir lielāks. Nelielais reģistrēto biedru skaits izriet no dievturības doktrīnā neskaidri formulētām attiecībām ar kristīgajām baznīcām un folkloras kustību Latvijā. Neraugoties uz to, piemēram, 2010. gada jūnijā Latvijas Dievturu sadraudze iegūst tiesības izvirzīt savas ticības kapelānus Nacionālajos bruņotajos spēkos, ārstniecības un sociālās aprūpes vietās, ieslodzījuma vietās un visur citur, kur darbojas kapelāna institūts.

Dievturības kodols ir senās latviešu reliģijas jeb „tēvutēvu garīgā mantojuma” atjaunojuma koncepcija. Dievturībā nav reliģiskās atklāsmes jeb pravietojuma idejas. Tā tiek interpretēta kā 19. gs. sākumā latviešu vidū svešās un uzspiestās kristietības iespaidā izzudušo reliģisko priekšstatu rekonstrukcija. Dievturu doktrīnas centrā ir monoteisma ideja. Par vienīgo un augstāko būtni tiek uzskatīts Dievs. Dievs tiek aprakstīts kā mūžīgs kosmiskās kārtības, likumu un likteņu noteicējs, cilvēku palīgs, gudru padomu un dzīves ziņas devējs. Dievietes Māra un Laima doktrīnas aprakstos tiek atzītas par Dievam pakārtotām būtnēm, kas simbolizē Dieva izpausmju atsevišķus enerģētiskus aspektus. Dieviete Māra mācības ortodoksālajā versijā tiek uzskatīta par Dieva izpausmi materiālajā pasaulē jeb redzamo dabu. Dievietes Laimas funkcijas ir cilvēku likteņa lemšana un kosmosā Dieva iedibinātās kārtības pārzināšana. Dievturībā nav grēka jēdziena un lūgšanas kristīgajā izpratnē. To aizvieto daudzinājumi un individuāla Dieva uzrunāšana vai izjušana (teofanija), parasti kā

dabas iespaids vai dievības klātbūtnes vīzija un tikumiskā vai skaistā pārdzīvojums. Dievturu antropoloģiskajos uzskatos cilvēku veido augums, dvēsele un velis. Pēc cilvēka nāves augums nonāk zemē un dievietes Māras pārziņā, dvēsele dodas pie Dieva, bet velis – uz veļu valsti jeb viņsauli. Velis nodrošina saikni ar senčiem, no viņiem mantoto dzīves gudrību un tradīcijām, nozīmīga ir šīs saiknes cikliskā atjaunojuma ideja Dievainēs jeb veļu laikā. Dievturu grupās ir arī ticības apliecinājuma formulas un teksti, iekļaujot Dieva, Māras un Laimas pieminējumu jeb daudzinājumu, ar tiem sasveicinās un atvadās, ievada un noslēdz rituālus. Tiek lietoti vārdi ar arhaisku vai etnogrāfisku nokrāsu, nozīmīgs ir specifisku dievturu reliģisko terminu (“daudzinājums”, “vērtums”, “vīkšejs” u.c.) lietojums. Dievturības doktrīnas pamats ir E. Brastiņa izteiktās idejas un viņa pēcteču to vēlāka recepcija. Atsevišķi mēģinājumi 20. gs. 90. gados un 21. gs. sākumā piedāvāt izmaiņas iedibinātajā ortodoksālajā mācībā līdz šim nav guvušas ievērību. Galvenās mūsdienu dievturu grupu problēmas ir plašākas sociokultūras identitātes trūkuma konsekvences: doktrīnas konservatīvisms, grupu savstarpējās pretrunas, novecošanās, masu mediju minimāla interese, nespēja piedāvāt novatoriskas, kreatīvas un modernas idejas, neskaidrais attiecību raksturs ar citām latviešu folklorā centrētām grupām un kristietību.

Hronoloģija:

1926 – Latviešu dievturu draudze iegūst reliģiskas organizācijas statusu.

1928-1929 – tiek izdots dievturu žurnāls *Dievturu Vēstnesis*.

1929 – izveidota Latviešu dievturu sadraudze, apvienojot trīs Rīgas, Valmieras, Jelgavas un Liepājas draudzes.

1931-1940 – tiek izdots dievturu žurnāls *Labietis*.

1934 – Latviešu dievturu sadraudze pārreģistrēta par sabiedrisku organizāciju.

1940 vidus – Latviešu dievturu sadraudze pārtrauc savu darbību.

1942 – PSRS tiek nošauts dievturu kustības vadošais ideologs, organizators un vadītājs Ernests Brastiņš (1892-1942).

1955 – ASV atsāk izdot žurnālu *Labietis*.

1971 – ASV tiek reģistrēta latviešu reliģiskā organizācija Latvju dievturu sadraudze.

1979 – ASV sākas darbs pie Dievsētas izveidošanas.

1990 – dievturu darbības atjaunošana Latvijā. Par atjaunotās Latviešu dievturu sadraudzes vadītāju kļūst E. Detlavs.

20. gs. 90. gadi-21. gs. sākums – mūsdienu Latvijā konstatēta 16 ar dievturības koncepciju saistītu grupu darbība (Auseklis, Rāmava, Burtnieks, Dainu Līga, Daugava, Tālava, Beverīna, Namejs, Madaras, Rūsiņš, Dižozols, Bramaņi, Viesturs, Sidrabene, Austrā, Māras loks).

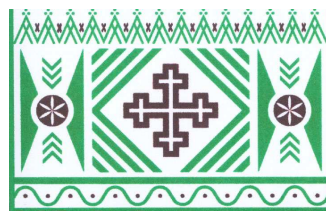
Mācību stundas *Kultūru globalizācija un dialogi* pielikumi.

Vizuālais materiāls (fotogrāfijas un filma)

1. Mūsdienu latviešu dievturu kustība: dialogs kultūrā vai kultūru dialogi?

Dievturu krusts (arī Krusta krusts, Māra krusts, Zelta krusts).
Valmiera. Foto: G. Ozoliņš

Latvijas Dievturu sadraudzes
savieša apliecība.
Foto: G. Ozoliņš

Piemineklis E. Brastiņam.
Rīga. Foto G. Ozoliņš

Piemiņas zīme E. Brastiņam.
Dikļi. Foto: G. Ozoliņš

2. Ornaments Latvijas kultūrainavā un reklāmā.

Stilizēta Ūsiņa zīme.

Vecpiebalga. Foto: G. Ozoliņš

Stilizēta Ūsiņa zīme.

Mālpils. Foto: G. Ozoliņš

Jumja zīme.

Cēsis.

Foto: G. Ozoliņš

Māras maize.

Jumja maize.

Aglona.

Jumja maize.

Daugavpils.

3. Lietuviešu Romuves rituāli Zarasos (Lietuva, 2007. gada augusts)

Iniciācijas rituāls.

Zarasi. Lietuva. 2007.

Foto: G. Ozoliņš

Iniciācijas rituāls.

Laulību rituāls.

Jautājumi pārrunām, diskusijām pēc mācību stundas *Kultūru globalizācija un dialogi* vizuālā materiāla noskatīšanās:

Kas ir tradicionālā kultūra? Kā tā redzama apkārtējā kultūrvidē? Kas ir latvisks stils apģērbā, rotaslietās, celtnēs, interjerā u. tml.? Kas Jums simbolizē latvisko? Kā izvēlēties un vai izvēlēties starp latvisko un starptautisko? Kas ir tautisks, kas ir nacionāls un kas ir nacionālisms? Kas ir kultūru relatīvisms? Vai ir iespējams dialogs starp kultūrām? Kā tas būtu jāveido? Kā par savu kultūru pastāstīt citas kultūras piederīgajiem? Kāds būtu Jūsu veids? Kas Jūsprāt veido Jūsu kultūras pamatu? Kāpēc?

Veic pētījumu!

1. Savā tuvākajā apkārtnē (iela, veikali, iestādes, apģērbs, reklāma u. tml.) savāc un apkopo materiālus, kuros redzamas stilizētas latviešu ornamenta zīmes. Mēģiniet aprakstīt, kāpēc Jūsprāt idejas autors izmantojis stilizētas latviešu ornamenta zīmes!
2. Apraksti kādu svētvieta (pilskalnu, dižakmeni, dižkoku, upuralu u.tml.), kas atrodas Jūsu dzīvesvietas tuvumā!

Izglītojamais izvēlās vienu no uzdevumiem pēc savām iespējām un vēlmēm. Pirmais uzdevums ir mūsdienu kultūras apraksts, kad vienā vidē, kurā Latvijā dominē globalizētas sabiedrības zīmes, sastopamas arī tradicionālās latviešu kultūras zīmes. Kā tās savstarpēji mijiedarbojas? Vai tās veido pretstatus? Novērtējiet to, cik labi izglītojamais izprot zīmju piederību (globālā un lokālā kultūras tradīcija) un cik aktīvi iesaistījies piemēru meklēšanā! Otrais uzdevums ir lokālās kultūras tradīcijas kultūrvēsturisks apraksts, kas var balstīties uz vietas apmeklējumu, (izglītojamā iespaidi, foto materiāls) un pētniecisko tradīciju, kas varētu būt gan skolotāja ieteikta, gan arī izglītojamā paša darbs bibliotēkā, muzejā, tīmekļa vidē. Novērtējiet, ja izglītojamais ir izrādījis iniciatīvu un vēlmi meklēt papildus materiālus.

Abi uzdevumi ir lauka pētījumi. Apraksts taps ilgstošākā laikā un varētu tikt uzskatīts par lielāku semestra darbu kulturoloģijā, jo apvieno izziņu, materiālu vākšanu, apstrādi un noformēšanu. Veiksmīgākie darbi varētu tikt pieteikti un prezentēti dažādos konkursos. Tos novērtējot jāņem vērā: formālais aspekts (noformējums, kas tiek izvirzīts zinātniski pētnieciskam darbam) un saturs – zinātniskais izklāsta stils, izklāsta secība, tēmas risinājuma oriģinalitāte, jaunu vai maz aktualizētu materiālu iekļaušana, noslēgumu secinājumu atbilstība izvirzītajiem mērķiem.

Literatūra un avoti:

Ēriksens, T. H. 2010. Mazas vietas – lieli jautājumi. Ievads sociālantropoloģijā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.

Ozoliņš, G. 2009. Dievturība. Pasaules reliģiju enciklopēdiskā vārdnīca. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 26.-28. lpp.

Vēvere, V. 2005. Globalizācija un filozofija. *Literatūra un kultūra: process, mijiedarbība, problēmas. VI.* Daugavpils: Saule. 9.-19. lpp.

<http://lv.wikipedia.org/wiki/Globalizācija>

<http://liis.lv/vi/global.htm>

Materiālu sagatavojis Gatis Ozoliņš